

نقش ابعاد هوش فرهنگی و اجتماعی در پیش بینی رفتارهای زیست محیطی در فرهنگیان

احمد موحد^{۱*}، زهره عباسی^۲، مطهره عابدی^۳، فرزانه احمدی^۴

۱. عضو هیئت علمی گروه روانشناسی دانشگاه پیام نور مرکز قاین

۲. کارشناس ارشد روانشناسی و آموزش کودکان استثنایی

۳. کارشناسی روانشناسی عمومی دانشگاه پیام نور قاین

۴. کارشناسی روانشناسی عمومی دانشگاه پیام نور قاین

تاریخ وصول: ۱۳۹۶/۵/۳۰؛ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۱۰/۲۰

The role of cultural and social intelligence in predicting ecological behaviors

Ahmad Movahhed*, Zohreh Abbasi², Motahereh Abedi³, Farzaneh Ahmadi⁴

1. payam noor university - department of psychology

2. Master of Science in Psychology

3. Psychology expert

4. Psychology expert

Reception: 21 August 2015; Acception: 9 January 2017

Abstract

This study aims to investigate the role of social and cultural intelligence dimensions in predicting ecological behaviors. This research is descriptive - correlative. The sample consisted of 250 teachers who were selected using cluster random sampling method. The measurements were Ang & VanDyne Cultural intelligence questionnaire, Silvera, Martinssen and Dahl Social intelligence questionnaire and Aghamohammadi and Salehi Omran ecological behaviors questionnaire. The results were analyzed by Pearson and Regression test. The results showed that there is positive and meaningful relation between three dimensions of cultural intelligence (metacognition, cognitive and motivational), with ecological behaviors and there is no meaningful relation between behavioral dimension and ecological behaviors and there is positive and meaningful relation between two dimensions of social intelligence (social information processing and social skills), with ecological behaviors and there is no meaningful relation between social awareness dimension and ecological behaviors. The regression analysis results showed that from dimensions of cultural and social intelligence, two dimensions (metacognition and social information processing) can predict to predict ecological behaviors.

Keywords: cultural intelligence, social intelligence, ecological behaviors.

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش ابعاد هوش فرهنگی و اجتماعی در پیش بینی رفتارهای زیست محیطی در فرهنگیان شهر قاین صورت گرفته است. این پژوهش از نوع توصیفی-همبستگی به شمار می آید. جامعه آماری این پژوهش، کلیه فرهنگیان شهر قاین بودند که از میان آنها ۲۵۰ نفر به روش نمونه گیری خوشه ای انتخاب شدند. با استفاده از پرسشنامه های هوش فرهنگی انگ و ون داین (۲۰۰۴)، هوش اجتماعی سیلورا مارتین یوسن و داهل (۲۰۰۱) و رفتارهای زیست محیطی صالحی عمران و آقامحمدی (۱۳۸۷) اطلاعات لازم جمع آوری گردید و نتایج به کمک نرم افزار Spss و با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و آزمون رگرسیون مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج نشان داد از بین ابعاد هوش فرهنگی (فراشناختی، شناختی، انگیزشی و رفتاری) بین سه بعد فراشناختی، شناختی و انگیزشی با رفتارهای زیست محیطی رابطه مثبت و معنی دار وجود دارد و بین بعد رفتاری با رفتارهای زیست محیطی رابطه معنی داری وجود ندارد. و از بین ابعاد هوش اجتماعی (پردازش اطلاعات اجتماعی، مهارت های اجتماعی و آگاهی های اجتماعی) بین دو بعد پردازش اطلاعات اجتماعی و مهارت های اجتماعی با رفتارهای زیست محیطی رابطه مثبت و معنی دار وجود دارد و بین بعد آگاهی های اجتماعی با رفتارهای زیست محیطی رابطه معنی داری وجود ندارد. نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد از بین ابعاد هوش فرهنگی بعد فراشناختی و از بین ابعاد هوش اجتماعی، بعد پردازش اطلاعات اجتماعی توان پیش بینی رفتارهای زیست محیطی را دارند

کلیدواژه ها: هوش فرهنگی، هوش اجتماعی، رفتارهای

زیست محیطی، فرهنگیان

مقدمه

طبیعت و محیط زیست موهبتی خداوندی است که از موجودات، منابع و عوامل و شرایط هماهنگی که در اطراف هر موجود زنده وجود دارد و ادامه حیات به آن وابسته است به وجود می آید. محیط زیست محل زندگی و تأمین کننده اصلی ترین نیازهای انسان است و پدیده ای می باشد که هر روز بر اهمیت آن افزوده می گردد. اما متأسفانه انسان در دوران سلطه اش بر این کره خاکی به استفاده بی رویه و بدون برنامه ریزی از منابع طبیعی، ایجاد آلودگی های خطرناک در خاک، آب و هوا و از بین بردن توان زیست آن، پرداخته است (ادهمی و اکبرزاده، ۱۳۹۰).

مصرف بیش از اندازه از انرژی در منازل، استفاده از محصولات یکبار مصرف، استفاده غیرضروری از وسایل حمل و نقل عمومی غیر استاندارد، استفاده از انواع سم ها، دفع غیراصولی مواد زاید، جمع آوری و تفکیک نکردن زباله ها به منظور بازیافت، آسیب زدن به تنه درختان، مکان های تاریخی و اماکن و تأسیسات شهری، ریختن زباله ها در سطح شهر، جنگل، رودخانه و بسیاری از رفتارهای آسیب رسان به محیط زیست همگی تحت تأثیر رفتارهای زیست محیطی انسان رو می دهد. در هر جامعه ای افراد برخورد به نسبت مشخصی در مورد محیط زیست خود نشان می دهند که ممکن است این برخورد کاملاً مسئولانه و یا کاملاً غیرمسئولانه یا رفتاری بینابین این دو باشد. این طیف وسیع از برخورد نسبت به محیط زیست، تحت تأثیر متغیرها و عوامل بی شماری است که به طور عمده به محیط اجتماعی فرد مربوط می شود (حاجی زاده میمندی و همکاران، ۱۳۹۳).

از نظر مفهومی رفتارهای زیست محیطی، مجموعه ای از کنش های افراد جامعه نسبت به محیط زیست است که در یک طیف وسیع از احساسات، تمایلات و آمادگی خاص برای رفتار نسبت به محیط زیست را شامل می شود (عقیلی و همکاران، ۱۳۸۸). باورهای زیست محیطی یا جهان بینی، به عنوان نظامی از گرایش ها و باورها درباره بین انسان و محیط زیست تعیین کننده رفتارهای حفاظتی یا چارچوب های مرجعی هستند که هنگام تعادل با محیط زیست از آنها استفاده می شود. در این رابطه می توان گفت که طرز فکر ما اولین چیزی است که وارد محیط می شود و با شکل دهی چگونگی ارزش گذاری اجزای مختلف زیست بوم، چگونگی رفتار ما با آن را تعیین می کند. لذا، نوع رفتار ما با محیط زیست تا حد زیاد زیادی به چگونگی درک ما از رابطه خود به آن وابسته است. این که ما چگونه برای محیط زیست ارزش قائلیم، تعیین کننده این است که نقش و عملکرد خود را بر زمین چگونه می بینیم (ضیاءپور و همکاران، ۱۳۹۱). از مسائل روز جهان مسأله حفظ محیط زیست است. فاجعه زیست محیطی نه تنها آرامش و امنیت را

از زندگی انسان می رباید که موجودیت بشر را تهدید می کند، به همین دلیل در محافل علمی و سیاسی بحث زیست محیطی پرصداترین و جدی ترین بحث روز است (ولایی، ۱۳۸۴). حفظ و نگهداری محیط زیست و منابع طبیعی از مهم ترین چالش هایی است که بشر در آستانه قرن بیست و یکم با آن مواجه است و بزرگترین دغدغه انسان با توجه به نیاز بسیار به توسعه و تولید بیش تر است. با افزایش مسایل محیطی زیستی مانند بحران انرژی، اتلاف و تخریب منابع طبیعی و افزایش پسماندهای ناشی از توسعه شهرنشینی و صنعتی، اثر انسان بر محیط مورد توجه پژوهش گران قرار گرفته است، زیرا آنها بسیاری از معضلات را ناشی از پیامدهای مستقیم و غیرمستقیم رفتار انسان می دانند (ویلیم، ۲۰۰۲).

رفتار اجتماعی زیست محیطی از مفاهیم نوینی است که امروزه در بررسی های زیست محیطی جوامع مدرن مطرح شده است. طرح این مفهوم در بسیاری از رویکردهای زیست محیطی حاکی از اهمیت نقش این رفتارها در محیط طبیعی است. بشر امروز در جهانی بحران زده زندگی می کند. در دهه های اخیر، به فهرست بحرانهای جهانی، علاوه بر بحرانهای اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و ارزشی که تهدیداتی جدی محسوب می شوند، مشکلات و بحرانهای زیست محیطی را نیز باید اضافه کرد. از زمانی که بشر پا بر روی کره خاکی گذاشته است، تعامل مداوم و پایداری بین او و جهان طبیعی برقرار بوده است (آقایی، ۱۳۹۵).

محققان زیست محیطی معتقدند که امروزه بحران های زیست محیطی به طرز نگران کننده ای زندگی انسان را تهدید کرده، تا حدی که حیات انسان و دیگر موجودات را در کره خاکی به مخاطره انداخته است (فرهمند و همکاران، ۱۳۹۳). اکنون مسائل زیست محیطی بقدری دامنه پیدا کرده اند که قلمرو آنها دیگر به مسائل فنی ختم نمی شود. قیومی و همکاران (۱۳۹۱) در پژوهشی به بررسی عوامل فرهنگی موثر بر حفظ محیط زیست از دیدگاه شهروندان شهر تهران (مطالعه موردی منطقه ۴ شهرداری تهران) پرداختند. نتایج نشان داد که با افزایش عوامل موثر بر حفظ محیط زیست می توان شاهد بهبود وضعیت محیط زیست و جلوگیری از فاجعه های زیست محیطی و تخریب آن شد. خوش فر و همکاران (۱۳۹۴) در پژوهشی به بررسی عوامل اجتماعی موثر بر آگاهی های زیست محیطی روستاییان (مطالعه موردی: دهستان جاغرق شهرستان بینالود) پرداختند. نتایج نشان داد که استفاده از رادیو، تعامل با دیگران، ارتباطات اجتماعی در سطح محلی و فرامحلی، مشارکت در امور روستا و سن) بیشترین تأثیرات را در میزان آگاهی های زیست محیطی روستاییان داشته اند. ادهمی و اکبرزاده (۱۳۹۰) در پژوهشی به بررسی عوامل فرهنگی موثر بر حفظ محیط زیست شهر تهران (مطالعه موردی

و راموز، ۱۳۸۵). اعلامیه یونسکو درباره جایگاه فرهنگی در عصر جهانی سازی به این صورت بیان شده است: «درگیری، پذیرش و درک تنوع و تفاوت های فرهنگی و ارزش و احترام برای تنوع غنی در فرهنگ های مختلف» (نقل از سازمند، ۱۳۸۴). فرهنگ عامل اصلی و به معنای موتور توسعه پایدار و حفاظت از محیط زیست است. بهبود محیط زیست زمانی حاصل خواهد شد که محیط طبیعی و فرهنگی انسان با هم مرتبط باشند لازمه تحقیق چنین هدفی، وجود اخلاق زیست محیطی در تمامی اقشار یک جامعه در یک کشور است. اخلاق زیست محیطی رفتار ایده آل بشر نسبت به محیط زندگی خود اعم از محیط طبیعی، محیط اجتماعی و فرهنگی است (آژدری، ۱۳۸۲؛ ادهمی و اکبرزاده، ۱۳۹۰).

یکی از مفاهیمی که به نظر می رسد در پیش بینی رفتار نقش داشته باشد هوش است. پژوهش های زیر به بررسی نقش هوش در پیش بینی رفتار پرداخته اند. محمدپور (۱۳۹۰) در پژوهشی به بررسی نقش هوش عاطفی در بهبود رفتار شهروندی سازمانی پرداخت. نتایج حاکی از آن است که به غیر از بعد تنظیم احساسات سایر ابعاد متغیر هوش عاطفی دارای تاثیر مثبتی بر متغیر رفتار شهروندی سازمانی بوده و از میان ابعاد متغیر هوش عاطفی ابعاد شادکامی و خوش بینی، کنترل احساسات و همدلی دارای اهمیت بیشتری هستند. نظیف کار (۱۳۹۵) در پژوهشی به بررسی رابطه هوش معنوی و هوش فرهنگی با رفتار شهروندی سازمانی در سازمان تامین اجتماعی شهرستان رشت پرداخت. یافته های پژوهش نشان داد که بین هوش معنوی و هوش فرهنگی با رفتار شهروندی سازمانی کارمندان رابطه معناداری وجود دارد. نورمحمدی داران (۱۳۹۴) در پژوهشی به بررسی نقش هوش معنوی بر رفتار شهروندی سازمانی در اداره کل راه و ترابری استان سمنان پرداخت. نتایج حاکی از این است که هوش معنوی بر رفتار شهروندی سازمانی در اداره کل راه و ترابری استان سمنان نقش تاثیر گذاری دارد.

با توجه به آن چه گفته شد، به نظر می رسد که هوش در پیش بینی رفتار زیست محیطی می تواند نقش داشته باشد. هوش در دنیای واقعی شامل هوشی است که بر ابعاد محتوایی خاص مانند هوش اجتماعی، هوش هیجانی و هوش عملی و کاربردی تمرکز دارد هوش عاطفی فرض می کند افراد با فرهنگ خود آشنا هستند. بنابراین برای تعامل با دیگران از روش های فرهنگی خود استفاده می کنند. هوش فرهنگی جایی خود را نشان می دهد که هوش عاطفی ناتوان است. هوش فرهنگی واقعیت های عملی را تصدیق می نماید (ابزری و همکاران، ۱۳۸۹).

در واقع یکی از مفاهیم نوینی که می تواند چهارچوبی را در اختیار اندیشمندان و پژوهشگران حوزه های مختلف علمی بویژه علوم انسانی قرار دهد، مفهوم

مناطق ۵ و ۱۸ تهران) پرداختند. نتایج حاصله نشان داد که متغیرهای احساس مسوولیت، اخلاق اجتماعی، آموزش و ارزش های سنتی و دینی بر حفظ محیط زیست و رفتارهای محیط زیستی موثر هستند حاجی زاده میمندی و فلک الدین (۱۳۹۶) در پژوهشی به بررسی عوامل اجتماعی - فرهنگی مؤثر بر رفتارهای زیست محیطی مسئولانه (مورد مطالعه: شهروندان شهر خرم آباد) پرداختند. یافته های پژوهش حاکی از آن است که بین متغیرهای سن، درآمد، آگاهی زیست محیطی، سبک زندگی، استفاده از شبکه های اجتماعی، سرمایه ی فرهنگی و قانون گرایی با رفتارهای زیست محیطی مسئولانه رابطه ی معناداری وجود دارد. مولینا و همکاران (۲۰۱۳) در پژوهشی با عنوان دانش زیست محیطی و دیگر عامل های مؤثر بر طرفدار محیط زیست، پژوهشی را در میان دانشجویان دانشگاه های کشورهایی با شرایط اقتصادی مختلف انجام دادند، نتایج نشان داد که جنسیت، انگیزه ها و نگرش بر رفتار زیست محیطی دانشجویان اثر گذار است.

امروزه مسائل زیست محیطی عمیقاً دارای مفهوم اجتماعی اند و در کل مسائل زیست محیطی ریشه فرهنگی دارند و به منظور پذیرش بافت های فرهنگی یک جامعه بایستی به صورت ساختاری با موضوع برخورد نمود. حفظ محیط به مسائل زیادی ارتباط دارد که بزرگترین و مهم ترین آن مسأله فرهنگ اجتماعی است. در مسأله محیط زیست رفتارهای نابهنجار در ارتباط با محیط زیست به علت ناآشنایی با فرهنگ شهر نشینی و عدم درک درست از اوضاع زیست محیطی حاکم بر جامعه و وضعیت اعتقادات فرهنگی مردم می باشد زیرا مردم فرهنگ استفاده از منابع طبیعی و امکانات زیست محیطی و فرهنگ زیستن همراه با همزیستی با طبیعت را نیاموخته اند و یا به درستی آن را درونی نکرده اند (ادهمی و اکبرزاده، ۱۳۹۰).

فرهنگ ارزش ها، ایده ها، نگرش ها و نمادی آگاهانه است که رفتار انسان را شکل می دهد و از نسلی به نسلی دیگر منتقل می شود (پیتر و همکاران، ۲۰۰۵). واژه فرهنگ همواره منبع سوء تعبیر و اختلاف بوده است. مردم شناسان، فرهنگ را شیوه های زندگی که توسط گروهی از مردم ایجاد می شود و از نسلی به نسل دیگر منتقل می شود، می دانند. آن چه در تمامی تعاریف فرهنگ مشترک می باشد، آن است که فرهنگ، قوانین نانوشته ای است که در بیشتر مواقع به راحتی قابل مشاهده نیست، همین امر کار مدیران را در برقراری ارتباط مؤثر مشکل می کند (قادری و همکاران، ۱۳۹۳). عده ای معتقدند که جهان به سمت نوعی همگون سازی پیش می رود، در سوی دیگر گروهی معتقدند که جهان نه تنها به سمت همگون سازی پیش نمی رود، بلکه به سمتی حرکت می کند که تضاد و تنوع و گونه های مختلف در آن وجود خواهد داشت (مشبکی

فراشناختی^۱، شناختی، انگیزشی^۲ و رفتاری^۳ را پیشنهاد می کنند. بعد فراشناختی هوش فرهنگی به چگونگی درک تجربیات میان فرهنگی اشاره دارد. شناخت هوش فرهنگی بیانگر درک فرد از تشابهات و تفاوت های فرهنگی است. انگیزش هوش فرهنگی اشاره به علاقه فرد به آزمودن فرهنگ های دیگر و تعامل با افرادی از فرهنگ های مختلف دارد و رفتار هوش فرهنگی بیانگر قابلیت فرد برای سازگاری با رفتارهای کلامی و غیرکلامی که برای برخورد با فرهنگ های مناسب هستند، می باشد (قدم پور، مهرداد و جعفری، ۱۳۹۰). هوش اجتماعی یا رفتار انطباقی یعنی قدرت کنار آمدن با دیگران و ارتباط برقرار کردن با آنها، یعنی، کار آمدن در مذاکرات، درگیری ها اشتباهات و سایر موقعیتها^۴، افزایش هوش یا همان رفتار انطباقی برقرار می کند. باپروش رفتار انطباقی می توان نیازهای شخصی افراد مقابل خود را فهمید. نهجولت، استاک و نیشیدا (۲۰۰۹) هوش اجتماعی را به عنوان توانایی ضروری برای افراد به منظور ارتباط، درک تعامل مؤثر با دیگران تعریف کرده اند به نظر سلز (۲۰۰۹) هوش اجتماعی می تواند به طو گسترده ای به عنوان یک هوش که در پشت تعاملات و رفتارها قرار دارد تعریف شود (عبداللهی پور و همکاران، ۱۳۹۵). هوش اجتماعی که اولین بار توسط ثورندایک به منظور تبیین رفتار و کردار انسان به کار برده شد به عنوان توانایی درک دیگران و عمل و رفتار هوشمندانه در رابطه با دیگران تعریف می شود (صفاری نیا و همکاران ۱۳۹۴). سیلورا و همکارانش در سال ۲۰۰۱ مؤلفه های هوش اجتماعی را شامل پردازش اطلاعات اجتماعی، مهارت های اجتماعی و آگاهی های اجتماعی می دانند. سیلورا معتقد است هوش اجتماعی ساختاری چند وجهی دارد. پردازش اطلاعات اجتماعی: به معنای توانایی فهم و پیش بینی رفتارها و احساسات دیگران است. مهارت های اجتماعی: جنبه های رفتاری ساخت هوش اجتماعی از راه سنجش توانایی ورود به موقعیت های جدید اجتماعی و نیز توانایی سازگاری اجتماعی است. آگاهی های اجتماعی: جریانهای غیر منتظره ناشی از رخدادها در موقعیت های اجتماعی را می سنجد (علامه و همکاران، ۱۳۹۴). به نظر می رسد هوش اجتماعی از شخصیت و شاخص های شناختی مثل هوش بهر متمایز است و در پیش بینی پیامدهای واقعی و اساس زندگی مؤثر باشد. به عبارت دیگر هوش اجتماعی ممکن است بهترین پیش بینی کننده موفقیت شخص در زندگی باشد افرادی که از هوش اجتماعی پایینی برخوردارند قادر نیستند از سازوکارهای منسجم و منظم استفاده کنند و در نتیجه براساس

هوش فرهنگی است. این مفهوم برگرفته از نظریه هوش چندگانه گاردنر (۱۹۸۳) است. مروری بر ادبیات مرتبط با هوش فرهنگی نشان دهنده این است که این مفهوم در هزاره سوم میلادی بیشتر مطرح شده و عمومیت یافته و می تواند به عنوان نیازی برای بشر امروزی و گروه های اجتماعی با زمینه های فرهنگی متفاوت قلمداد گردد (یزدخواستی و همکاران، ۱۳۹۰). مفهوم هوش فرهنگی برای نخستین بار توسط ارلی و آنگ از محققان دانشکده کسب و کار لندن مطرح شد و در سال ۲۰۰۳ توسط دانشگاه استنفورد در کتابی با عنوان «هوش فرهنگی تبادلات فردی میان فرهنگها» به چاپ رسید. آن دو هوش فرهنگی را قابلیت یادگیری الگوهای جدید در تعاملات فرهنگی و ارائه پاسخ های رفتاری صحیح به الگوها تعریف کرده اند آنها معتقد بودند در مواجهه با موقعیت های فرهنگی جدید به زحمت می توان علائم و نشانه های آشنایی یافت که بتوان از آنها در برقراری ارتباط سود جست. در این موارد، فرد باید با توجه به اطلاعات موجود، چارچوب شناختی مشترکی تدوین کند، حتی اگر این چارچوب درک کافی از رفتارها و هنجارهای محلی نداشته باشد. تدوین چنین چارچوبی تنها از عهده کسانی بر می آید که از هوش فرهنگی بالایی برخوردار باشند (علائی و میرمحمدی، ۱۳۹۲). آنگ و ون داین (۲۰۰۸) معتقدند هوش فرهنگی به مفهوم توانمندی فردی برای عمل و مدیریت اثربخش در مجموعه ای با فرهنگ متنوع می باشد. دنگ^۱ و گیسون^۲ (۲۰۰۸) معتقدند افرادی که دارای هوش فرهنگی بالایی هستند توانایی یادگیری در محیط فرهنگی جدید را دارند و از رویارویی با فرهنگ جدید لذت می برند بنابراین، هوش فرهنگی به افراد اجازه می دهد تا تشخیص دهند دیگران چگونه می کنند و چگونه به الگوهای رفتاری پاسخ می دهند در نتیجه موانع ارتباطی بین فرهنگی را کاهش داده و به افراد قدرت مدیریت تنوع فرهنگی را می دهد. توماس^۳ و اینکستون^۴ (۲۰۰۵) هوش فرهنگی را در قالب سه متغیر دانش فرهنگی، مهارت ها و مراقبت های فرهنگی مورد بررسی قرار می دهند. ارلی و موساکوفسکی^۵ (۲۰۰۴) هوش فرهنگی را شامل سه جزء شناختی، رفتاری و انگیزشی معرفی می کنند. آنگ و همکاران (۲۰۰۷) برای سنجش هوش فرهنگی چهار عامل راهبردی

6. metacognitive component
7. motivational component
8. Behavioral component

1. Deng
2. Gibson
3. Thomas
4. Inkson
5. Earley & Mosakowfsk

ابزارهای اندازه گیری

پرسشنامه هوش فرهنگی: برای اندازه گیری هوش فرهنگی از مقیاس اندازه گیری بیست آیتمی، چهار عاملی که به وسیله (انگ و ون داین، ۲۰۰۴) توسعه داده شده، استفاده شده است که ابعاد فراشناختی ۴ گویه (۱ تا ۴)، شناختی ۶ گویه (۵ تا ۱۰)، انگیزشی ۵ گویه (۱۱ تا ۱۵) و رفتاری ۵ گویه (۱۶ تا ۲۰) را مورد سنجش و اندازه گیری قرار می دهد. پاسخ به عبارات این پرسشنامه به صورت ۷ گزینه ای از کاملاً موافق (۷ امتیاز) تا کاملاً مخالف (۱ امتیاز) طرح شده است. امتیازها با هم جمع می شوند این تست توانایی شرکت کننده گان را در برقراری ارتباط بهتر در فرهنگی متفاوت می سنجد. این پرسشنامه در پژوهش های مختلفی در ایران مورد استفاده قرار گرفته است. روایی محتوایی و پایایی پرسشنامه هوش فرهنگی توسط کاظمی (۱۳۸۷)، ودادی و عباسعلی زاده (۱۳۸۸) و تسلیمی و همکاران (۱۳۸۸) مورد تأیید قرار گرفته است. در پژوهش حیدری و محمدجانی (۱۳۹۳) ضریب پایایی پرسشنامه هوش فرهنگی بر حسب آلفای کرونباخ (۰/۸۵) و ابعاد آن به ترتیب فراشناختی (۰/۷۹)، شناختی (۰/۸۱) انگیزشی (۰/۸۷) و رفتاری (۰/۷۹) بدست آمد که نشانه پایایی و قابلیت اعتماد ابزار پژوهش می باشد.

هوش اجتماعی ترومسو: این پرسشنامه توسط، سیلورا^۹ مارتین یوسن^{۱۰} و داهل^{۱۱} (۲۰۰۱) تهیه شده است، این پرسشنامه از ۲۱ گویه تشکیل شده است. که سه حوزه هوش اجتماعی یعنی پردازش اطلاعات اجتماعی، مهارت های اجتماعی و آگاهی اجتماعی را می سنجد. گویه های ۱-۳-۶-۹-۱۴-۱۷-۱۸-۱۹ مربوط به مولفه پردازش اطلاعات اجتماعی بوده و گویه های ۴-۷-۱۰-۱۲-۱۵-۲۰ مربوط به مولفه مهارت اجتماعی بوده و گویه های ۲-۵-۸-۱۱-۱۳-۱۶-۲۱ مربوط به

نظریات گلמן این ادعا وجود دارد که هوش اجتماعی در مقایسه با ساز بهره هوشی، پیش بینی کننده بهتری برای موفقیت در زندگی اجتماعی است (گلמן، ۱۳۸۰؛ به نقل از نوری کوهبنانی، ۱۳۹۲).

امروزه حفاظت از محیط زیست و اطمینان از پایه داری و همه جانبه بودن توسعه آن جدی ترین چالش پیش روی جامعه جهانی است. بنابراین احیاء و نگهداری هرگونه حیاتی مساوی است با امکان زندگی بهتر و بیشتر برای انسان ها در روی کره زمین. رابطه بین انسان و سایر موجودات جهان به هم خورده که نابودی یک گونه می تواند یک گزینه از امکانات زندگی انسان را کاهش دهد (ولایی، ۱۳۸۴).

در هر جامعه ای به فراخور شرایط اجتماعی و فرهنگی خاص آن، افراد برخورد به نسبت مشخصی در مورد محیط زیست از خود نشان می دهند که بررسی این رفتارها به منظور برنامه ریزی جهت سیاست گذاری برای حفظ محیط زیست ضروری می نماید. از آنجایی که پژوهشی که به بررسی ارتباط متغیرهای مذکور یعنی هوش فرهنگی و اجتماعی و رفتارهای زیست محیطی بپردازد، یافت نشد و خالاً پژوهشی در این زمینه احساس می شود. لذا پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش ابعاد هوش فرهنگی و اجتماعی در پیش بینی رفتارهای زیست محیطی فرهنگیان شهر قاین انجام شد تا فرضیه های زیر مورد بررسی قرار گیرد: ابعاد هوش فرهنگی توان پیش بینی رفتارهای زیست محیطی را دارد.

ابعاد هوش اجتماعی توان پیش بینی رفتارهای زیست محیطی را دارد.

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نوع توصیفی-همبستگی است. جامعه

جدول شماره ۱: میانگین و انحراف معیار ابعاد هوش فرهنگی و اجتماعی و رفتارهای زیست محیطی

متغیر	نمره حداقل	نمره حداکثر	میانگین	انحراف معیار
هوش فرهنگی	۴	۲۸	۱۹/۳۶	۵/۳۹
	۷	۴۲	۲۳/۱۵	۷/۶۷
	۷	۳۵	۲۲/۷۷	۶/۴۱
	۵	۳۵	۲۰/۷۸	۶/۶۵
هوش اجتماعی	۸	۵۴	۲۸/۱۸	۴/۶۱
	۶	۲۷	۱۹/۳۹	۳/۱۶
	۷	۳۱	۲۱/۴۹	۳/۹۶
رفتارهای زیست محیطی	۹۴/۸۵	۱۷۵	۱۳۱/۶۷	۱۴/۵۰

آماری این پژوهش کلیه فرهنگیان شهر قاین می باشد. در این پژوهش از روش نمونه گیری تصادفی خوشه ای استفاده شد و حجم نمونه بر اساس جدول کرجسی و مورگان ۲۵۰ نفر برآورد شد.

9. Silvera

10. Martinssen

11. Dahl

جدول شماره ۲: ضرایب همبستگی بین نمرات ابعاد هوش فرهنگی و رفتارهای زیست محیطی

ابعاد هوش فرهنگی				متغیر	
رفتاری	انگیزشی	شناختی	فراشناختی	رفتارهای زیست محیطی	
۰/۰۹۸	۰/۲۶۰	۰/۱۴۴	۰/۳۸۰		ضریب همبستگی
۰/۱۲۷	۰/۰۰۰۱	۰/۰۲۴	۰/۰۰۰۱		سطح معناداری

مخالفم، نظری ندارم، موافقم، کاملاً موافقم). سؤالات عملکرد یا مهارت با طیف ۵ گزینه ای (همیشه، معمولاً، بعضی وقت ها، به ندرت و اصلاً) و سؤالات آگاهی یا دانش با طیف ۵ گزینه ای (اصلاً نمی دانم، آگاهی کم، آگاهی متوسط و آگاهی زیاد) اندازه گیری خواهد

مؤلفه آگاهی اجتماعی می باشد. در این پرسشنامه از پاسخ دهندگان خواسته می شود تا عقاید خودشان درباره ی هر سؤال یا ماده را بر روی یک مقیاس ۷ درجه ای از کاملاً موافق (۷ امتیاز) تا کاملاً مخالف (۱ امتیاز) مشخص کنند، یازده سؤال این مقیاس (سؤال

جدول شماره ۳: تحلیل رگرسیون گام به گام نمره رفتارهای زیست محیطی بر اساس ابعاد هوش فرهنگی

متغیر	منابع تغییرات	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	F	سطح معناداری	R	R ²
فراشناخت	رگرسیون	۷۴۰۲/۰۹۰	۱	۷۴۰۲/۰۹۰	۴۰/۹۱۴	۰/۰۰۰۱	۰/۳۸۰	۰/۱۴۱
	باقی مانده	۴۳۹۶۳/۶۰۷	۲۴۳	۱۸۰/۹۲۰				
	کل	۵۱۳۶۵/۶۹۷	۲۴۴					

شد. گویه های ۱ تا ۱۰ مربوط به مؤلفه نگرش و گویه های ۱۱ تا ۲۸ مربوط به مؤلفه عملکرد یا مهارت و گویه های ۲۹ تا ۳۷ مربوط به مؤلفه آگاهی و دانش می باشد. در پژوهش صالحی عمران و آقا محمدی پایایی پرسشنامه ۰/۷۰ گزارش شد. داده ها توسط شاخص های گرایش مرکزی، شاخص های پراکندگی، ضریب همبستگی پیرسون، تحلیل رگرسیون برای پیش بینی رفتارهای زیست محیطی

های ۲، ۴، ۵، ۸، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۵، ۱۶، ۲۰ و ۲۱) به صورت منفی نوشته شده اند و لازم است قبل از تحلیل داده ها کدگذاری مجدد شوند. مارتین یوسن و داهل (۲۰۰۱) ضرایب پایایی را برای خرده مقیاس های پردازش اطلاعات اجتماعی، مهارت های اجتماعی و آگاهی اجتماعی، به ترتیب ۰/۸۱، ۰/۸۶، ۰/۷۹ و برای کل ۰/۸۳ برآورد کرده اند. رضایی (۱۳۸۹) با اجرای مقیاس مذکور بر ۴۱۳ از دانشجویان دانشگاه تبریز

جدول شماره ۴: ضرایب رگرسیون گام به گام میزان رفتارهای زیست محیطی بر اساس ابعاد هوش فرهنگی

متغیر	ضریب B	خطای معیار	ضریب بتا	T	سطح معناداری
مقدار ثابت	۱۱۱/۵۲۰	۳/۲۶۴	-	۳۴/۱۵۲	۰/۰۰۰۱
فراشناختی	۱/۰۴۱	۰/۱۶۳	۰/۳۸۰	۳/۳۹۶	۰/۰۰۰۱

توسط ابعاد و زیر مقیاس های هوش فرهنگی و اجتماعی و با کمک نرم افزار SPSS (نسخه ۲۳) مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته های پژوهش

در این قسمت ابتدا میانگین و انحراف معیار متغیرهای پژوهش و سپس ضرایب همبستگی و تحلیل رگرسیون به شیوه گام به گام ارائه شده است.

ضریب پایایی را برای کل مقیاس ۰/۷۵ و برای خرده مقیاس های پردازش اطلاعات اجتماعی، مهارت های اجتماعی و آگاهی اجتماعی به ترتیب ۰/۷۳، ۰/۶۶ و ۰/۶۴ بدست آورد.

پرسشنامه رفتارهای محافظت از محیط: این پرسشنامه توسط صالحی عمران و آقامحمدی (۱۳۸۷) به منظور رفتارهای زیست محیطی تهیه شده است. این پرسشنامه دارای ۳۷ سؤال ۵ گزینه ای با طیف لیکرت است. سؤالات نگرش با طیف ۵ گزینه ای (کاملاً مخالفم،

جدول شماره ۵: ضرایب همبستگی بین نمرات ابعاد هوش اجتماعی و رفتارهای زیست محیطی

ابعاد هوش اجتماعی			متغیر	
آگاهی های اجتماعی	مهارت های اجتماعی	پردازش اطلاعات اجتماعی	رفتارهای زیست محیطی	
۰/۰۷۵	۰/۱۶۲	۰/۴۰۸		ضریب همبستگی
۰/۲۴۰	۰/۰۱۱	۰/۰۰۰۱		سطح معناداری

جدول شماره ۶: تحلیل رگرسیون گام به گام نمره رفتارهای زیست محیطی بر اساس ابعاد هوش اجتماعی

متغیر	منابع تغییرات	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	F	سطح معناداری	R	R ²
پردازش اطلاعات اجتماعی	رگرسیون	۸۵۵۲/۴۱۰	۱	۸۵۵۲/۴۱۰	۴۸/۵۴۲	۰/۰۰۰۱	۰/۴۰۸	۰/۱۶۳
	باقی مانده	۴۲۸۱۳/۲۸۸	۲۴۳	۱۷۶/۱۸۶				
	کل	۵۱۳۶۵/۶۹۷	۲۴۴					

فرضیه اول: ابعاد هوش فرهنگی توان پیش بینی رفتارهای زیست محیطی را دارد

مثبت می باشد. بر این اساس می توان گفت با افزایش نمره این مؤلفه، میزان رفتارهای زیست محیطی افزایش می یابد و بالعکس با کاهش نمره این مؤلفه، میزان رفتارهای زیست محیطی کاهش می یابد.

باتوجه به جدول شماره ۲، می توان گفت بین سه

جدول شماره ۷: ضرایب رگرسیون گام به گام میزان رفتارهای زیست محیطی بر اساس ابعاد هوش فرهنگی

متغیر	ضریب B	خطای معیار	ضریب بتا	T	سطح معناداری
مقدار ثابت	۹۵/۵۲۹	۵/۲۶۵	-	۱۸/۱۷۴	۰/۰۰۰۱
پردازش اطلاعات اجتماعی	۱/۲۸۲	۰/۱۸۴	۰/۴۰۸	۶/۹۶۷	۰/۰۰۰۱

بحث و نتیجه گیری

رفتار زیست محیطی رفتاری است که فرد در برخورد با محیط زیست از خود بروز می دهد. افراد هر اجتماعی برحسب شرایط و مقتضیات خاص اجتماعی، فرهنگی و شخصیتی خود برخورد متفاوتی نسبت به محیط زیست دارند (نواح و همکاران، ۱۳۹۰).

نتایج نشان داد از بین ابعاد هوش فرهنگی (فراشناختی، شناختی، انگیزشی و رفتاری) بین سه بعد فراشناختی، شناختی و انگیزشی با رفتارهای زیست محیطی رابطه مثبت و معنی دار وجود دارد و بین بعد رفتاری با رفتارهای زیست محیطی رابطه معنی داری وجود ندارد. و از بین ابعاد هوش اجتماعی (پردازش اطلاعات اجتماعی، مهارت های اجتماعی و آگاهی های اجتماعی) بین دو بعد پردازش اطلاعات اجتماعی و مهارت های اجتماعی با رفتارهای زیست محیطی رابطه مثبت و معنی دار وجود دارد و بین بعد آگاهی های اجتماعی با رفتارهای زیست محیطی رابطه معنی داری وجود ندارد. نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد از بین ابعاد هوش فرهنگی بعد فراشناختی و از بین ابعاد هوش اجتماعی، بعد پردازش اطلاعات اجتماعی توان پیش بینی رفتارهای زیست محیطی را دارند

براساس یافته های پژوهش می توان گفت بعد فراشناختی توان پیش بینی رفتارهای زیست محیطی را دارد. همسو با این یافته، محمدی فر و همکاران (۱۳۹۳) در پژوهشی به بررسی نقش فراشناخت و هیجانات منفی در پیش بینی رفتار سوء مصرف مواد پرداختند. نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد که هر دو متغیر قادرند تغییرات متغیر وابسته رفتار سوء مصرف مواد را پیش بینی کنند. همچنین دیانی و همکاران (۱۳۹۲) در پژوهشی به بررسی ارتباط باورهای فراشناختی دانشجویان با مؤلفه های رفتار ذخیره ای/احتکار پرداختند. نتایج نشان داد

بعد فراشناختی، شناختی و انگیزشی با رفتارهای زیست محیطی رابطه مثبت و معنادار وجود دارد و بین بعد رفتاری با رفتارهای زیست محیطی رابطه وجود ندارد. داده های جدول های ۳ و ۴ نشان می دهد که پیش بینی رفتارهای زیست محیطی آزمودنی ها بر اساس ابعاد هوش فرهنگی فقط در مورد بعد فراشناختی معنا دار است. این متغیر در مجموع ۰/۱۴ از رفتارهای زیست محیطی آزمودنی ها را پیش بینی می کند (۰/۱۴۱). $R^2 = ۱/۰۴۱$. ضریب تأثیر این مقیاس B و ضریب رگرسیون این زیر مقیاس مثبت می باشد. بر این اساس می توان گفت با افزایش نمره این مؤلفه، میزان رفتارهای زیست محیطی افزایش می یابد و بالعکس با کاهش نمره این مؤلفه، میزان رفتارهای زیست محیطی کاهش می یابد.

فرضیه دوم: ابعاد هوش اجتماعی توان پیش بینی رفتارهای زیست محیطی را دارد.

با توجه به جدول شماره ۵ می توان گفت بین دو بعد پردازش اطلاعات اجتماعی و مهارت های اجتماعی با رفتارهای زیست محیطی رابطه مثبت و معنی دار وجود دارد و بین بعد آگاهی های اجتماعی با رفتارهای زیست محیطی رابطه معنی دار وجود ندارد.

داده های جدول های ۶ و ۷ نشان می دهد که پیش بینی رفتارهای زیست محیطی آزمودنی ها بر اساس ابعاد هوش اجتماعی فقط در مورد بعد پردازش اطلاعات اجتماعی معنا دار است. این متغیر در مجموع ۰/۱۶ از رفتارهای زیست محیطی آزمودنی ها را پیش بینی می کند ($R^2 = ۰/۱۶۳$) ضریب تأثیر این زیر مقیاس $B=۲۸۲/۱$ و ضریب رگرسیون این زیر مقیاس

ی رفتار آزمودنی تحت شرایط و محدودیت های خاص تکلیف و در پاسخ به درون دادهای ویژه، پیش بینی های دقیقی به عمل آورد (عابدی، ۱۳۹۱). سالانیک و پفر (۱۹۸۷) به نقل از غریب و همکاران، (۱۳۹۶) نظریه پردازش اطلاعات اجتماعی را بیان کرده اند. این نظریه بیان می کند که افراد برای تطابق رویکردها و رفتارشان با محیط اجتماعی و تعیین نحوه شکل گیری نگرش ها، رفتارها و فهم انتظارات مربوط به رفتار آتی و نتایج آن، از اطلاعات محیط های پیرامون خود استفاده می کنند

منابع

ابزری، مهدی؛ اعتباریان، اکبر و خانی، اعظم (۱۳۸۹). تأثیر هوش فرهنگی بر اثر بخشی گروه (مورد مطالعه: شرکت فولاد مبارکه اصفهان)، پژوهشنامه مدیریت تحول، سال دوم شماره ۴.

ادهمی، عبدالرضا و اکبرزاده، الهام (۱۳۹۰). بررسی عوامل فرهنگی مؤثر بر حفظ محیط زیست شهر تهران (مطالعه موردی: مناطق ۵ و ۱۸ تهران). مطالعات جامعه شناختی جوانان. دوره ۱، شماره ۱، ۶۲-۳۷.

اژدری، افسون (۱۳۸۲). توسعه فرهنگی و محیط زیست. فصلنامه علمی سازمان حفاظت از محیط زیست، شماره ۳۹، ص ۲۹-۲۷.

آقایی، مریم (۱۳۹۵). بررسی نقش فرهنگ زیست محیطی شهروندان اصفهان در تفکیک زباله های خانگی. فصلنامه علمی پژوهشی علوم اجتماعی دانشگاه آزاد واحد شوشتر، سال دهم، شماره سوم، پیاپی (۳۴)، ص ۲۰۸-۱۸۷.

پورمودت، خاتون و بشاش، لعی (۱۳۸۸). بررسی تحول پردازش اطلاعات اجتماعی دانش آموزان کم توان ذهنی آموزش پذیر. پژوهش در حیطه کودکان استثنایی، سال نهم، شماره ۳، ص ۲۲۲-۲۱۱.

تسلیمی، محمد سعید؛ قلی پور، آرین؛ وردی نژاد، فریدون و من آل آقا، میترا (۱۳۸۸). آرایه ی راهکارهایی برای ارتقای هوش فرهنگی مدیران دولتی در امور بین المللی. پژوهش های مدیریت. سال دوم، شماره چهارم ص ۵۷-۲۹.

حاجی زاده میمندی، مسعود؛ سیارخلج، حامد؛ شکوهی فر، کاوه (۱۳۹۲). بررسی عوامل فرهنگی مرتبط با رفتارهای محیط زیستی. دوفصلنامه جامعه شناختی اقتصادی و توسعه. سال سوم، شماره اول، ص ۱۰۷-۸۳. حاجی زاده میمندی، مسعود و فلک الدین زهرا (۱۳۹۶).

بررسی عوامل اجتماعی- فرهنگی مؤثر بر رفتارهای زیست محیطی مسئولانه (مورد مطالعه: شهروندان شهر خرم آباد) فصلنامه علمی پژوهشی توسعه اجتماعی، دوره ۱۲، شماره ۱، شماره پیاپی ۴۵، ص ۳۶-۷.

حاجی علیزاده، کبری؛ بحرینیان، سیدعبدالحمید؛ نظیری، قاسم و مدرس غروی، مرتضی (۱۳۸۸). نقش متغیرهای

باورهای فراشناختی با مؤلفه های رفتار ذخیره ای/ احتکار ارتباط دارد. افزون بر این، کواریوی و همکاران (۱۳۹۴) در پژوهشی به بررسی رابطه راهبردهای شناختی و فراشناختی با رفتار اطلاع جویی پرداختند نتایج رابطه بین راهبردهای فراشناختی را با رفتار اطلاع جویی نشان داد. فراشناخت مفهومی چند وجهی و دربرگیرنده دانش، باورها، فرآیندها و راهبردهایی است که شناخت را ارزیابی و بر آن نظارت یا آن را کنترل می کند (حاجی علیزاده و همکاران، ۱۳۸۸). فراشناخت، تفکر درباره شناخت است. و بر این نکته تکیه دارد که فرد به طور هدفمند در چگونگی تفکر خود تغییراتی ایجاد می کند به نظر و لژ که از نظریه پردازان فرا شناخت در دهه اخیر است، فرد درباره ی فعالیت های فکری خود دانش دارد و همچنین می تواند فعالیت های فکری را کنترل و تنظیم کند. از نظر او، فراشناخت به ساختارهای روانشناختی و فرایندهایی که در کنترل، نظارت، تغییر و تفسیر تفکر دخیل هستند، می پردازد. به نظر و لژ، باورهای فراشناختی از مهم ترین عوامل زمینه ساز و تداوم بخش رفتارهای بهنجار و نابهنجار در نظر گرفته می شود (دیانی و همکاران، ۱۳۹۲).

همچنین نتایج پژوهش نشان داد بعد پردازش اطلاعات اجتماعی توان پیش بینی رفتارهای زیست محیطی را دارد. همسو با این یافته پورمودت و بشاش (۱۳۸۸) بررسی تحول پردازش اطلاعات اجتماعی دانش آموزان کم توان ذهنی آموزش پذیر پرداختند. نتایج نشان داد پردازش اطلاعات اجتماعی ساز و کاری برای رمز گردانی، پردازش اندوختن و بازیابی داده های اجتماعی است که باعث هدایت رفتار اجتماعی در فرد می شود (پورمودت و بشاش، ۱۳۸۸).

همچنین عابدی و همکاران (۱۳۹۲) به بررسی رابطه بین مدل پردازش اطلاعات اجتماعی با علائم رفتار مشکل نافرمانی مقابله ای در دانش آموزان مقطع ابتدایی پرداختند. براساس یافته های حاصل از این پژوهش مدل پردازش اطلاعات می تواند علائم رفتار نافرمانی مقابله ای دانش آموزان را پیش بینی کند. در رویکرد پردازش اطلاعات، ذهن آدمی به عنوان یک سیستم شناختی که قابل قیاس با کامپیوتر دیجیتال است در نظر گرفته می شود. این سیستم اطلاعات را به شیوه های مختلف نظیر رمزگردانی، رمزگشایی مقایسه یا ترکیب اطلاعات جدید با دیگر اطلاعات، اندوختن، بازیابی و قراردادن در محور توجه یا هوشیاری پردازش می کند. پردازش اطلاعات پیش از آنکه به توصیف های کلی بپردازد به بررسی قدم به قدم آنچه در برخورد ذهن با تکالیف رخ می دهد علاقه مند است. هدف مطلوب رویکرد پردازش اطلاعات، دست یافتن به چنان مدل دقیق و صریحی از پردازش اطلاعات است که بتواند به طور موفقیت آمیزی به عنوان یک برنامه کارآمد کامپیوتر عمل کند. این مدل همچنین باید بتواند درباره

تربیتی دانشگاه آزاد تنکابن، سال دوم، شماره ۱، پیاپی ۵، ص ۸۱-۱۰۱.

قیومی، عباسعلی؛ محمدخانی، کامران و سمنانی، مجید محمد (۱۳۹۱). بررسی عوامل فرهنگی موثر بر حفظ محیط زیست از دیدگاه شهروندان شهر تهران (مطالعه موردی منطقه ۴ شهرداری تهران، مدیریت فرهنگی، دوره ۶، ۲ (پیاپی ۱۶)، ص ۵۱-۳۶).

صالحی عمران، ابراهیم و آقامحمدی، علی (۱۳۸۷). بررسی دانش، نگرش و مهارت های زیست محیطی معلمان دوره ابتدایی استان مازندران. شماره ۹۵، ص ۹۱-۱۱۷.

کاظمی، معصومه (۱۳۸۷). بررسی رابطه هوش فرهنگی با عملکرد کارکنان جامعه المصطفی العالمیه، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران.

کوارویی، رعنا؛ مؤمنی، عصمت و حاجی زین العابدینی، محسن (۱۳۹۴). بررسی رابطه راهبردهای شناختی و فراشناختی با رفتار اطلاع جویی. مطالعات دانش شناسی، سال دوم، شماره ۵، ص ۷۸-۵۹.

محمدپور، فاطمه (۱۳۹۰). نقش هوش عاطفی در بهبود رفتار شهروندی سازمانی. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه طباطبائی دانشکده مدیریت و حسابداری.

مشبکی، اصغر و راموز، نجمه (۱۳۸۵). هوش فرهنگی، اکسیر موفقیت مدیران در کلاس جهانی. چهارمین کنفرانس بین المللی مدیریت، تهران.

نظیف کار، حمیرا (۱۳۹۵). بررسی رابطه هوش معنوی و هوش فرهنگی با رفتار شهروندی سازمانی در سازمان تأمین اجتماعی شهرستان رشت، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه پیام نور استان گیلان مرکز رشت.

نواح، عبدالرضا؛ فروتن کیا، شهرزاد و پورترکارونی، محمد (۱۳۹۰). بررسی رابطه بین دینداری با ارزش ها و رفتارهای زیست محیطی شهروندان (مطالعه موردی شهر اهواز)، فصلنامه علمی - تخصصی مطالعات شهری، شماره ۱، ص ۹۷-۷۷.

نوری کوهبنانی، معظمه (۱۳۹۲). هوش اجتماعی مدیران و ارتباط آن با قابلیت جذب دانش در مدارس راهنمایی و متوسطه شهر زاهدان، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم تربیتی، دانشگاه سیستان و بلوچستان.

نورمحمدی داران، وحیده (۱۳۹۴). نقش هوش معنوی بر رفتار شهروندی سازمانی در اداره کل راه و ترابری سمنان، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شاهرود.

ودادی، احمد و عباسعلی زاده، منصوره (۱۳۸۸). هوش فرهنگی در مهندسی فرهنگی با توجه به عصر جهانی شدن. ماهنامه مهندسی فرهنگی، سال ۴، شماره های ۳۳ و ۳۴، صفحات ۷۵-۶۸.

یزدخواستی، گیسو؛ قاسمی، وحید؛ وحید، فریدون (۱۳۹۰). رابطه تماس های بین فرهنگی و هوش فرهنگی؛ تحلیل نظری و تجربی، تحقیقات فرهنگی

شناختی، ابعاد فراشناختی و هیجانانگیز در رفتار سوء مصرف مواد. تازه های علوم شناختی، سال ۱۱، شماره ۳، ص ۱-۱۲.

خوش فر، غلامرضا؛ صالحی، صادق؛ وصال، زینب و عباس زلده، محمدرضا (۱۳۹۴). بررسی عوامل اجتماعی مؤثر بر آگاهی های زیست محیطی روستاییان (مطالعه موردی: دهستان جاغرق شهرستان بینالود). فصلنامه پژوهش های روستایی. دوره ۶، شماره ۱، ص ۱۵۸-۱۳۷.

دیانی، نرجس؛ نوری، ابوالقاسم؛ گل پرور، محسن (۱۳۹۲). ارتباط باورهای فراشناختی دانشجویان با مؤلفه های رفتار ذخیره ای/احتکار. فصلنامه تازه های علوم شناختی، سال ۱۵، شماره ۳، ص ۴۰-۵۰.

رضایی، اکبر (۱۳۸۹). مقیاس هوش اجتماعی ترومسو: ساختار عاملی و پایایی نسخه فارسی مقیاس در جامعه دانشجویان. فصلنامه علمی پژوهشی روانشناسی دانشگاه تبریز، سال پنجم، شماره ۲۰، ص ۸۲-۶۵.

صفاری نیا، مجید؛ عباسپور، پرستو، دهستانی، مهدی (۱۳۹۴). مقایسه هوش اجتماعی و شخصیت جامعه پسند در دانشجویان علوم پزشکی با و بدون اعتیاد به اینترنت. مجله اصول بهداشت روانی، سال ۱۷، شماره ۵، ص ۲۳۳-۲۲۹.

عابدی، احمد (۱۳۹۱). بررسی کارایی مدل پردازش اطلاعات اجتماعی در پیش بینی مشکلات رفتاری دانش آموزان مقطع ابتدایی شهر اصفهان. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه اصفهان، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی.

عبداللهی پور، حمیده؛ صابرزاده، سیده منورالسادات، آرتا، طیبه (۱۳۹۵). رابطه هوش اجتماعی با خودکارآمدی تحصیلی در دانش آموزان دختر و پسر پایه سوم راهنمایی بخش توکهور میناب. فصلنامه تحقیقات جدید در علوم انسانی، شماره ۱۱، ص ۲۳۳-۲۲۳.

علامه، سیدمحسن؛ عباسی رستمی، نجیبه؛ صفری شاد، فرانک (۱۳۹۴). بررسی تأثیر هوش اجتماعی و هوش هیجانی بر سبک رهبری مدیران. مجله توسعه و تحول، شماره ۲۲، ص ۷۰-۶۳.

غریب، عباس؛ یاسینی، علی و شیرینی، اردشیر (۱۳۹۶). بررسی تأثیر پردازش اطلاعات اجتماعی در سوء رفتار فردی کارکنان با توجه به نقش تعدیلگری عواطف و انسجام. مدیریت فرهنگ سازمانی، دوره ۱۵، شماره ۴، ص ۸۱۰-۷۸۹.

قادری، وریا؛ ایروانی، مهناز و فرنیما، محمد علی (۱۳۹۲). بررسی رابطه بین هوش فرهنگی مدیران با بهره وری شعب بانک مسکن ارومیه. فصلنامه مدیریت بهره وری (فراسوی مدیریت)، دوره ۷، شماره ۲۵.

قدم پور، عزت الله؛ مهرداد، حسین و جعفری، حسنعلی (۱۳۹۰). بررسی رابطه بین ویژگی های شخصیتی و هوش فرهنگی کارکنان سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان لرستان. فصلنامه روانشناسی

of university students from emerging and advanced countries. *Journal of Cleaner Production*, Vol. 61, Pages 130-138.

Peter J. Paul and Olson C.Jery (2005). *Consumer behavior*, Mcgraw-Hill press, p:288.

Sells, N. (2007). A Social intelligence primer. *journal of sales and marketing management*, 159 (8) : 10.

Silvera , D. H. , Martinussen , M. & Dahl, T. I. (2001). The Tromso intelligence scale, a self – report measure of Social intelligence, *Scandinavian Journal of psychology*, 42, 313-319.

ایران، دوره ۴، شماره ۲، پیاپی ۱۴ صص ۱۳۳-۱۶۲.

Ang,S., VanDyne, L., & Koh, C. (2007). Cultural Intelligence: Its Measurement and Effects on Cultural Adaptain and Task Performance. *Management and organization review*, 3.

Deng, L. Gibson, P. (2008). A Qualitative evaluation on the role of cultural intelligence in cross-cultural leadership effectiveness International. *Journal of Leadership Studies*, 3, 181-197.

Earley, P. C, Mosakowski, Elaine. (2004). Cultural Intelligence, *Harvard business Review*, pp139-146.

Molina, M. A., Fernández-Sáinz, A., Izagirre-Olaizola, J. (2013). Environmental knowledge and other variables affecting pro-environmental behaviour: comparison